

SEN, LÁSKA A SMRT

Karel Jaromír Erben
Lilie

Jmřela panna v době jarních let,
ako když uschne mladé růže květ;
jmřela panna, růže v poupěti –
škoda jí, škoda v zemi ležeti!

Neminul ještě ani rok a den,
rob její drobným vřesem povlečen;
nepřišlo ještě ani do tří let,
a jejím hrobě vzácný květe květ.

Lilie bílá – kdo ji uviděl,
každého divný pojal srdce žel;
lilie vonná – kdo jí pocítil,
každém se touhy plamen roznítil. –

Halou! Halou! V chrtů poštekot,
říkopy nepříkop – hop! a plot neplot:
pán na vraníku napřaženou zbraň,
jako šipka před ním bílá laň.

Halou! Halou! Vzácná moje zvěř,
nespasí tebe pole ani keř!“
Zdviženo rámě, jež ji probíje –
u místo laňky – bílá lilie.



Jan Zrzavý:
lustrace k Lilii

„Hoj, sluho věrný! Ku práci se měj:
tu lilii mi odtud vykopej;
v zahradě své chci tu lilii mít –
zdá mi se, bez ní že mi nelze být!“

Opatroval ji jeden, druhý den;
pán její vnaudou divně přebílen.
Leč noci třetí, v plné luny svit,
pospíchá sluha pána probudit.

„Vstávej, pane můj! Chyba v odkladě,
tvá lilie se vláčí po sadě;
pospěš, nemeškej, pravýť nyní čas:
tvá lilie si divný vede hlas!“

„Životem vrátkým smutná živořím,
co v poli rosa, co na řece dým:
jasně slunečný svitne paprsek –
rosa i pára i můj zhyne věk!“ –

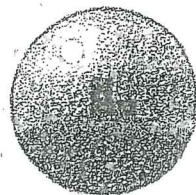
„Nezhyne věk tvůj, tuť důvěru mám;
před sluncem jistou ochranu ti dám:
zdi pevné budou tvojí záštitou,
až, duše milá, budeš chotí mou.“

Vdala se za něj; blaze bydlila,
až i synáčka jemu povila.
Pán hody slaví, štěstí svého jist;
tu mu královský posel nese list.

„Můj věrný milý!“ tak mu píše král,
„chci, abys zejtra ke službě mi stál;
chci, aby přijel každý věrný lech,
potřeba velká – všeho doma nech.“

Špatně mu matka vůli plnila,
špatně manželku jeho střežila;
na nebi slunce – pobořena síň:
„Zhyň, paní noční! Zhyň, obludo, zhyň!“

Pán jede domů – dosti služby jest;
tu mu žalostná v ústrety jde věst:
„Tvé pacholátko již ti nežije
a po tvé paní – zvadlá lilie!“



Karel Jaromír Erben

Bílá laň

Zámecká paní s dcerou svou
vyjely sobě doubravou.
Matka si zpívá, dcera si vzdychá.
„Proč se ti, dítě mé, těžce tak dýchá?
Dcero má, Markytko, proč jsi tak tichá?“

„Těžký já smutek v srdci mám,
povědět si jej netroufám.
Ve dne jsem dívkou a v noci laní.
Za bílou laní tou bez ustání
honí se knížata baroni, páni.“

Bratr můj Renaud jako chrt
nejvíc mne štve, mou žádá smrt.
Matko má, probůh, spěšte mu říci,
že se má bílé laně té zřici,
zarazit smečku svou štekající.“

Třikráte v kovový zadul roh,
zadul tak silně, jak jen moh.
Po třetí, uštována, pustila duši.
„Ať sem jde lovcí, ať odloží kuši,
vytáhne tesák a padlou zvěř ruší!“

Praví ten lovcí: „Divná věc,
hle, plavých vlasů prsteneč,
laňka má prs bílý jako žena.“
Ale že věc je mu uložena,
tesák sem, laňka je rozčtvrcena.

Baroni, knížata pospolu
v hovoru družném u stolu.
„Kdepak je asi sestra má milá?
Marketa naše se opozdila.“
„Jezte jen, u stolu první jsem byla.“

Na zlatých mísách hlava má,
srdce mé leží před váma.
Podivné boží se splnily soudy.
V kuchyni rozlity krve mé proudy,
na černém uhlí se škvaří mé oudy.“

Z výboru francouzské lidové poezie
Zpěvy sladké Francie,
z francouzštiny přeložil Hanuš Jelínek

Z Kytice z pověstí národních, kráceno